

Kontrola celno-skarbowa

Obowiązujące od roku przepisy o kontroli celno-skarbowej skłaniają do poczynienia kilku uwag. Została ona wprowadzona zamiast wcześniejszej obowiązującej kontroli skarbowej, ale obok, a nie zamiast kontroli podatkowej. W związku z tym od 1 marca 2017 roku obowiązują dwa reżimy prawne.

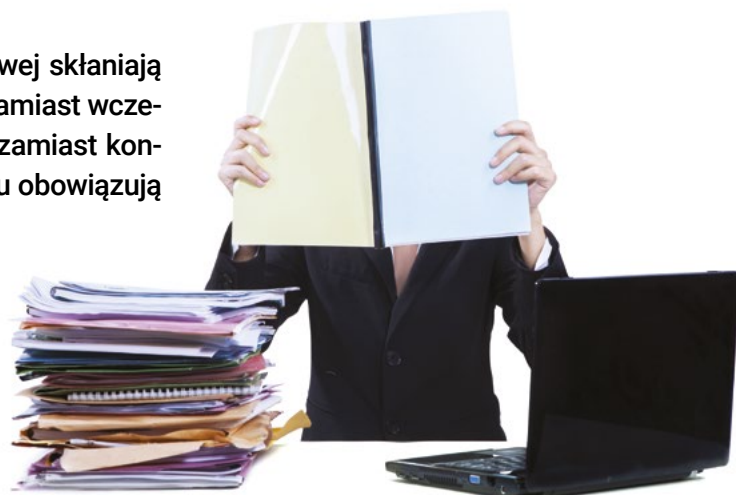

Dawid Korczyński

Adwokat, Prawnicy Transportu

PRAWNICYTRANSPORTU.PL

O PRAWIE I PODATKACH W TRANSPORCIE

Przedsiębiorcy mogą być obecnie kontrolowani w ramach dwóch reżimów prawnych.

Kontrola podatkowa. Funkcjonowała już wcześniej i prowadzona jest przez naczelników urzędów skarbowych (US), w oparciu o przepisy ordynacji podatkowej (o.p.) i ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (o.s.d.g.).

Kontrola celno-skarbowa to nowy model kontroli. Prowadzona jest przez naczelników urzędów celno-skarbowych (UCS), w oparciu o przepisy ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej (KAS) oraz w drodze odpowiedniego stosowania niektórych przepisów ordynacji podatkowej. Wyłączenie - regulacje ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

Oprócz kontroli podatkowej i kontroli celno-skarbowej pozostały już wcześniej obowiązujące mniej groźne i mniej sformalizowane czynności sprawdzające (uregulowane w o.p.). Ponadto ustawa KAS wprowadziła zupełnie nową instytucję urzędowego sprawdzenia.

Podstawową formą weryfikacji rozliczeń podatkowych nadal pozostaje kontrola podatkowa, która według zapewnień resortu finansów dotyczy 90 procent przypadków.

Kontrola vs kontrola

Zarówno kontrola podatkowa, jak i kontrola celno-skarbowa mogą dotyczyć tych samych obszarów, tych samych podatków i ich rozliczeń. Warto jednak od razu zaznaczyć, że podstawową formą weryfikacji rozliczeń podatkowych nadal pozostaje kontrola podatkowa, która według zapewnień resortu finansów dotyczy 90 procent przypadków. Natomiast kontrola celno-skarbowa z założenia ma służyć wykrywaniu i zwalczaniu najpoważniejszych nieprawidłowości na szeroką skalę – oszustw, wyłudzeń, karuzeli podatkowych.

Kontrola celno-skarbowa może obejmować zarówno duże firmy, jak i mniejsze podmioty, mające niewielkie obroty.

Jednakże prowadzenie czynności przez funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej nie oznacza, że jest to kontrola stricte celno-skarbowa i dotyczy nadużyć. Bowiernie do zadań kontrolerów należą również inne czynności oprócz sprawdzania spraw celno-skarbowych, np. kontrola przewozu tzw. towarów wrażliwych (ustawa o systemie monitorowania drogowego przewozu towarów). Kontrolowanie przewoźników przez funkcjonariuszy KAS w tym obszarze nie oznacza, że prowadzona jest kontrola celno-skarbowa lub dotyczy to najpoważniejszych naruszeń. Podobnie będzie w przypadku tzw. kontroli stałej wykonywanej w sposób ciągły, prowadzenia urzędowego sprawdzenia, obejmowanie towarów procedurami celnymi.

Z powyższej analizy wynika prosty wniosek - obszary podlegające kontroli celno-skarbowej i podatkowej nie są rozłączone. Jednak jak wynika z zapewnień resortu finansów, podstawowym trybem kontrolowania rozliczeń ma pozostać kontrola podatkowa prowadzona przez pracowników urzędów skarbowych na dotychczasowych zasadach. Kontrola celno-skarbowa według założeń ma dotyczyć najpoważniejszych nadużyć na wielką skalę.

Twarda procedura

Nowy model kontroli celno-skarbowej jest określany mianem tzw. twardej procedury kontrolnej. Dzieje się to ze względu na cel jaki przyświecał ustawodawcy wprowadzającemu ten rodzaj kontroli, czyli zwalczanie najpoważniejszych oszustw podatkowych oraz szerokie uprawnienia organów kontrolnych i wyłączenie stosowania przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Dla nowego modelu kontroli celno-skarbowej specyficzne jest wiele elementów. Część z nich pozwoliliśmy sobie poniżej wymienić.

- ♦ Przy kontroli celno-skarbowej nie stosuje się przepisów rozdziału 5 ustawy z 2.7.2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej, zawierającego ogólne przepisy dotyczące kontroli przedsiębiorców.
- ♦ Kontrolujący nie mają obowiązku zawiadamiania przedsiębiorcy o zamiarze wszczęcia kontroli.

- ♦ W przypadku podejrzenia, że nie są przestrzegane przepisy prawa a okoliczności przemawiają za niezwłocznym przeprowadzeniem kontroli, może być ona prowadzona na tzw. Legitymację.
- ♦ Nie ma zakazu prowadzenia kontroli równoczesnych.
- ♦ Kontrolowanemu nie przysługuje sprzeciw na działania organu podejmującego i wykonującego czynności kontrolne.
- ♦ Podczas przeprowadzania kontroli celno-skarbowej, limity dotyczące łącznego czasu trwania czynności nie istnieją. Natomiast ustawodawca w art. 63 KAS wskazał, że kontrola powinna zostać zakończona bez zbędnej zwłoki, lecz nie później niż w terminie 3 miesięcy od jej wszczęcia. Z drugiej strony, może być ona przedłużona ponad wskazany czas, co wymaga powiadomienia kontrolowanego.
- ♦ Zniesiona została właściwość miejscowa naczelników UCS. Kontrolę może przeprowadzić każdy naczelnik UCS, na całym terytorium RP, niezależnie od siedziby kontrolowanego (art. 61 KAS).
- ♦ Kontrola celno-skarbowa kończy się wynikiem, który zawiera informacje o stwierdzonych nieprawidłowościach lub ich braku.
- ♦ Organom przysługuje prawo do przeprowadzenia kontroli krzyżowej, w zakresie przedmiotowym szerszym niż wcześniej zakładano (dokumenty, wyciągi z ksiąg podatkowych, wyjaśnienia kontrahentów). Poza tym może ona dotyczyć nie tylko bezpośrednich kontrahentów kontrolowanego, ale również innych podmiotów biorących udział w łańcuchach dostaw towarów lub usług (art. 79 ust 2 KAS). Należy zaznaczyć, że zmianie uległ również zakres podmiotowy kontroli krzyżowej prowadzonej w ramach kontroli podatkowej prowadzonej w oparciu o przepisy ordynacji podatkowej przez urzędy skarbowe.
- ♦ Kontrolowanemu nie przysługuje prawo wniesienia zastrzeżeń do wyniku kontroli. Jeżeli kontrolowany nie

zgadza się z wynikiem kontroli i nie złoży korekty deklaracji, może on swoje racje przedstawić w toku postępowania podatkowego, w które przekształca się w takim przypadku kontrola.

- ♦ Odwołania od decyzji wydanych przez naczelnika UCS po przeprowadzeniu postępowania podatkowego, w które przekształciła się kontrola celno-skarbowa, rozpatruje naczelnik UCS – zatem ten sam organ, co wykonywał kontrolę...

Korekta deklaracji

W związku z prowadzoną kontrolą celno-skarbową, kontrolowanym przysługuje prawo złożenia korekty deklaracji, pomimo tego, że została ona objęta kontrolą, w dwóch przypadkach:

- ♦ w terminie 14 dni od wszczęcia kontroli;
- ♦ w terminie 14 dni od dnia doręczenia wyniku kontroli stwierdzającej nieprawidłowości.

W przypadku, gdy kontrolowany zdecyduje się złożyć korektę deklaracji, powinien to zrobić do właściwego dla siebie urzędu skarbowego, a nie UCS, który prowadził kontrolę. Jeżeli kontrola celno-skarbowa wykryje nieprawidłowości, a kontrolowany nie złoży korekty deklaracji lub złożona korekta nie zostanie uwzględniona przez organ, kontrola przekształca się w postępowanie podatkowe, prowadzone przez naczelnika urzędu celno-skarbowego.

Kontrolujący nie mają obowiązku zawiadamiania przedsiębiorcy o zamiarze wszczęcia kontroli.

W ramach kontroli celno-skarbowej kontrolujący mogą:

nakładać zamknięcia urzędowe na urządzenia, pomieszczenia, naczynia oraz środki przewozowe	wchodzić na teren kontrolowanego i poruszać się po nim (dotyczy to gruntu, budynku, lokalu)	badać towar, surowce, półprodukty, wyroby, pobierać ich próbki w celu zbadania	żądać złożenia wyjaśnień dotyczących przedmiotu kontroli celno-skarbowej
przesłuchać kontrolowanego lub inne osoby	zbierać inne niezbędne materiały dotyczące przedmiotu kontroli	żądać przeprowadzenia spisu z natury	filmować, fotografować, nagrywać, kopiować, sporządzać szkice
przeszukać pomieszczenia, lokale, miejsca i rzeczy	zasięgać opinii biegłych	zabezpieczać zebrane dowody	dokonywać oględzin
żądać udostępnienia dokumentów związanych z przedmiotem kontroli i sporządzać z nich odpisy, kopie, notatki	legitymować lub w inny sposób ustalać tożsamość osób, jeżeli jest to niezbędne na potrzeby kontroli	żądać zamknięcia dokumentacji dotyczącej towarów i czynności podlegających kontroli celno-skarbowej w celu umożliwienia porównania stanu rzeczywistego ze stanem ewidencyjnym	przeprowadzać rewizję towarów wyrobów i środków przewozowych, przeszukiwać osoby, kontrolować przesyłki pocztowe